Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський фаховий медичний коледж»
Циклова комісія освітніх компонентів, що формують
загальні та спеціальні компетентності

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
_____ Людмила ЛЯШЕНКО
«01» вересня 2026 року

# РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
## на 2026/2027 навчальний рік

| | |
|---|---|
| Назва навчальної дисципліни | **Догляд за пацієнтами та медична маніпуляційна техніка** |
| Галузь знань | **I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення** |
| Спеціальність | **I5 Медсестринство** |
| Освітньо-професійна програма | **Лікувальна справа** |
| Форма навчання | **Денна** |
| Освітньо-кваліфікаційний рівень | **Фаховий молодший бакалавр** |
| Обсяг кредитів ECTS | **8** |
| Загальна кількість годин | **240** |
| Розробник: | **Єрмоленко Наталія**<br>**Яковець Оксана**<br>**Білоконь Ірина**<br>**Добровольська Наталія** |

Робочу програму розглянуто та
схвалено на засіданні ЦК ОКЗСК
протокол від 01.09. 2026 року № 1
Голова ЦК _____ Марина КІСІЛЬОВА

## І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДОГЛЯД ЗА ПАЦІЄНТАМИ ТА МЕДИЧНА МАНІПУЛЯЦІЙНА ТЕХНІКА»

| **Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітньо-професійний ступінь, форма навчання** | | |
|---|---|---|
| Галузь знань | І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення | |
| Спеціальність | І5 Медсестринство | |
| Освітньо-професійна програма | Лікувальна справа | |
| Освітньо-професійний ступінь | фаховий молодший бакалавр | |
| Форма навчання: | денна | |
| **Характеристика навчальної дисципліни** | | |
| Вид | обов'язкова | |
| Обсяг кредитів ECTS | 8 | |
| Загальна кількість годин: | 240 | |
| аудиторних | 158 | |
| *Із них*: | *лекції* | 30 |
| | *практичні заняття* | 128 |
| Самостійна робота здобувача освіти, у тому числі індивідуальна робота | 52 | |
| Підготовка та проведення екзамену | 30 | |
| Кількість модулів | 4 | |
| Форма підсумкового контролю | залік, екзамен | |
| **Найменування показників навчальної дисципліни** | | |
| Навч.рік підготовки | 2026/2027 | |
| Термін вивчення дисципліни | I,II,(1-Фа)III,IV(2-Ф, 2-Фб) семестри | |

**Структура навчальної дисципліни та розподіл годин за семестрами відповідно до робочого навчального плану**

| Курс | Семестр | Види занять | | | | | Семестровий контроль |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Всього | Лекції | Практичні | Самостійна робота | Підготовка та проведення екзамену | |
| 1 курс | I /II семестр | 240 | 30 | 128 | 52 | 30 | I семестр- залік<br>II семестр - екзамен |
| 2 курс | III /IV семестр | 240 | 30 | 128 | 52 | 30 | III семестр- залік<br>IV семестр - екзамен |

*Примітка:* 1 кредит ECTS – 30 год.

## ІІ. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фельдшер, підготовлений до самостійної професійної діяльності, є безпосереднім виконавцем заходів щодо збереження та зміцнення здоров'я населення, підвищення якості медичної допомоги, особливо мешканцям сільської місцевості.

Догляд за пацієнтом є невід'ємною складовою медицини. Він виділяється в самостійну дисципліну. Значення догляду за пацієнтами важко переоцінити, оскільки нерідко успіх лікування і прогноз захворювання залежать від його якості. Догляд за пацієнтами та медична маніпуляційна техніка є першою клінічною дисципліною, на якому здобувачі освіти починають спілкуватися з пацієнтами, що має велике значення для їх подальшої практичної діяльності.

Основними завданнями дисципліни є: засвоєння теоретичних знань та практичних умінь і навичок з питань професійного спілкування; спостереження і догляд за пацієнтами; виконання медичних маніпуляцій згідно зі стандартами та правилами інфекційної безпеки; профілактика професійних захворювань і внутрішньолікарняної інфекції; формування в здобувачів освіти активної позиції щодо здорового способу життя.

Догляд за пацієнтом залежить не лише від медикаментозного забезпечення, фінансування, матеріально-технічної бази закладу охорони здоров'я, а й від професійного рівня фельдшера, його ставлення до пацієнта.

Після вивчення дисципліни ***здобувачі освіти повинні знати:***

1. Історію розвитку і становлення догляду за пацієнтами.
2. Роль фельдшера як спеціаліста в системі охорони здоров'я, його основні завдання, права та обов'язки.
3. Визначення санітарно-протиепідемічного режиму, його мету, завдання, засоби забезпечення.
4. Поняття про ІПНМД, інфекційну безпеку, інфекційний контроль.
5. Види і методи дезінфекції і стерилізації, їх характеристику.
6. Основні принципи лікувального харчування.
7. Особливості спостереження і догляду за пацієнтами з лихоманкою, порушеннями функцій органів дихання, кровообігу, травлення, сечової системи.
8. Основні методи лабораторних досліджень, їх принципи, підготовку пацієнтів до лабораторних досліджень.
9. Характеристику рентгенологічних і ендоскопічних методів дослідження, роль фельдшера в підготовці пацієнтів до обстеження.
10. Основні форми медичної документації.
11. Основи медичної етики і деонтології.
12. Основи санології.
13. Чинні накази та інші законодавчі документи МОЗ України.

***Здобувачі освіти повинні вміти:***

1. Проводити санітарне оброблення пацієнта.
2. Готувати дезінфекційні розчини, користуватися ними.
3. Стерилізувати медичні інструменти.
4. Виписувати порційну вимогу та складати добове меню для пацієнта.
5. Годувати тяжкохворих пацієнтів.
6. Вимірювати температуру тіла, визначати пульс, артеріальний тиск, добовий діурез і водний баланс.
7. Проводити штучну вентиляцію легень, непрямий масаж серця.

8. Ставити газовідвідну трубку, клізми.
9. Проводити катетеризацію і промивання сечового міхура.
10. Виконувати найпростіші фізіотерапевтичні процедури.
11. Застосовувати лікарські засоби зовнішнім, ентеральним і парентеральним способами.
12. Готувати пацієнта до лабораторного та інструментального (рентгенологічного, ендоскопічного) обстеження.
13. Готувати пацієнта до ультразвукової діагностики (УЗД).
14. Вести медичну документацію.
15. Давати рекомендації щодо здорового способу життя, загартування, раціонального харчування.
16. Проводити санітарно-освітню роботу (санітарні бюлетені, бесіди, лекції).

***Здобувачі освіти мають бути поінформовані про:***

1. Досягнення медицини, що втілюються в практичну охорону здоров'я.
2. Чинні накази МОЗ України та обласного управління охорони здоров'я.
3. Екологічний і санітарно-епідеміологічний стан регіону, країни.

## ІІІ. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумови для вивчення дисципліни:
- ґрунтується на попередньо вивчених дисциплінах: «Анатомія людини», «Фізіологія», «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», «Основи латинської мови з медичною термінологією», «Медична біологія» «Мікробіологія», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Фізичне виховання (Фізична культура)», «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності», «Основи медичної інформатики (Інформатика)», «Основи загальної та медичної психології»;
- інтегрується з такими дисциплінами: «Хірургія», «Педіатрія», «Внутрішня медицина», «Акушерство», «Гінекологія, репродуктивне здоров'я та планування сім'ї», «Інфектологія з курсом епідеміології», «Офтальмологія», «Оториноларингологія», «Основи профілактичної медицини».

## IV. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, практичні та індивідуальні заняття, самостійна робота здобувача освіти, консультації. У разі роботи в дистанційному режимі використовується віртуальне навчальне середовище GoogleClassroom. Лекції будуть вестися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet чи аналогічних. Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в месенджері WhatsApp або корпоративною поштою.

**Необхідне обладнання**

У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного здобувача освіти до навчального середовища GoogleClassroom.

У режимі дистанційного навчання вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувач освіти має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.

## V. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (ЗДОБУТІ КОМПЕТЕНТНОСТІ)

## Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей НРК

| **Класифікація компетентностей (результатів навчання) за НРК** | **Знання**<br>**Зн1** Всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання у сфері навчання та/або професійної діяльності, усвідомлення меж цих знань | **Уміння/навички**<br>**Ум1** Широкий спектр когнітивних та практичних умінь/навичок, необхідних для розв'язання складних задач у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання<br>**Ум2** Знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми на основі ідентифікації та застосування даних<br>**Ум3** Планування, аналіз, контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб у спеціалізованому контексті | **Комунікація**<br>**К1** Взаємодія з колегами, керівниками та клієнтами у питаннях, що стосуються розуміння, навичок та діяльності у професійній сфері та/або у сфері навчання<br>**К2** Донесення до широкого кола осіб (колеги, керівники, клієнти) власного розуміння, знань, суджень, досвіду, зокрема у сфері професійної діяльності | **Відповідальність і автономія**<br>**АВ1** Організація та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності або навчання в умовах непередбачуваних змін **АВ2** Покращення результатів власної діяльності і роботи інших<br>**АВ3** Здатність продовжувати навчання з деяким ступенем автономії |
|---|---|---|---|---|
| **1** | **2** | **3** | **4** | **5** |
| **Загальні компетентності** | | | | |
| ЗК1 | **Зн1** | **Ум1, Ум2,Ум3** | **К1** | **АВ2** |
| ЗК3 | **Зн1** | | **К1,К2** | **АВ2** |
| ЗК4 | **Зн1** | **Ум1** | **К1,К2** | **АВ1, АВ2** |
| ЗК5 | **Зн1** | | **К2** | **АВ** |
| ЗК6 | **Зн1** | **Ум2,Ум3** | **К2** | **АВ1** |
| ЗК8 | **Зн1** | **Ум1** | **К1,К2** | **АВ2** |
| **Спеціальні компетентності** | | | | |
| СК1 | **Зн1** | **Ум1** | **К1, К2** | **АВ1, АВ2,АВ3** |
| СК2 | **Зн1** | **Ум1** | **К1** | **АВ1, АВ2** |
| СК3 | **Зн1** | **Ум1, Ум3** | **К1,К2** | **АВ1, АВ3** |
| СК4 | **Зн1** | **Ум1, Ум2** | **К2** | **АВ1, АВ2** |
| СК5 | **Зн1** | **Ум1, Ум2,Ум3** | **К1, К2** | **АВ1,АВ2, АВ3** |
| СК6 | **Зн1** | **Ум1** | **К1, К2** | **АВ1,АВ2** |
| СК7 | **Зн1** | **Ум1** | **К1, К2** | **АВ1,АВ2** |
| СК8 | **Зн1** | **Ум1, Ум2** | **К1,К2** | **АВ1, АВ2** |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| СК9 | **Зн1** | **Ум1** | **К1** | **АВ1,АВ2, АВ3** |
| СК10 | **Зн1** | **Ум1** | **К1,К2** | **АВ2** |
| СК11 | **Зн1** | **Ум1, Ум2,Ум3** | **К1** | **АВ1, АВ2** |
| СК12 | **Зн1** | **Ум1** | **К2** | **АВ1, АВ3** |
| СК13 | **Зн1** | **Ум1, Ум3** | **К1,К2** | **АВ1, АВ3** |
| СК14 | **Зн1** | **Ум1** | **К1,К2** | **АВ1, АВ2** |
| СК15 | **Зн1** | **Ум1, Ум2,Ум3** | **К1** | **АВ1, АВ3** |

**Результати навчання. Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Догляд за пацієнтами та ММТ», які визначені освітньо-професійною програмою «Лікувальна справа» підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення є:**

РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації,ведення медичної та іншої ділової документації.
РН 2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.
РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров’я.
РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.
РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.
РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин,
колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.
РН 7. Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності.
РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного
середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах
збереження власного здоров’я та зміцнення здоров’я пацієнта .
РН 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров’я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.
РН 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.
РН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні
професійної діяльності.
РН 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної
допомоги в складі команди первинної медичної допомоги .
РН 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.

РН 15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.
РН 16. Вживати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань.
РН 17. Вживати протиепідемічні заходи в осередку інфекційних та особливо небезпечних захворювань при здійсненні професійної діяльності.
РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.
РН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

## Додаткові спеціальні компетентності освітньо-професійної програми Лікувальна справа

ДСК 1 Здатність до застосовування сукупностей принципів надання невідкладної та екстреної медичної допомоги в цивільних умовах постраждалим, забезпечити власну безпеку, виявити фактори, що впливають на стан здоров'я пацієнтів.
ДСК 2 Здатність до застосовування сукупностей практичних умінь та навичок, медичних засобів, втручань і дій у процесі здійснення клінічного обстеження пацієнтів, оцінювання його результатів, діагностування типових випадків найбільш поширених захворювань та станів у пацієнтів різного віку з проведенням медичного сортування.
ДСК 5 Здатність до застосовування практичних умінь та навичок при виконанні серцево- легеневої реанімації, у тому числі із застосуванням дефібрилятора та дихального обладнання.

## Додаткові результати навчання освітньо-професійної програми Лікувальна справа

ДРН 2. Здійснювати первинне обстеження пацієнтів, оцінювати міру виявлених порушень у типових випадках найбільш поширених захворювань, визначати критичні порушення дихальної та серцево-судинної систем (статичні зображення та динамічні ритми на моніторі) та виконувати алгоритм подальших лікувальних дій пацієнтів різного віку в клінічних ситуаціях.

ДРН 3. Надавати першу медичну та долікарську допомогу в осередках надзвичайних ситуацій у мирний і воєнний час, працювати у складі бригад і загонів невідкладної та екстреної медичної допомоги в осередках масового ураження, оцінювати місця події, забезпечувати безпеку персоналу та пацієнта, застосувати табельні засоби індивідуального захисту.

## Програма навчальної дисципліни

| № п/п | Назва змістових модулів і тем | У тому числі | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | Всього | Лекції | Практичні заняття | Самостійна робота |
| | I семестр | | | | |
| | **Змістовий модуль 1** | | | | |
| 1 | Вступ. Система підготовки фельдшерів в Україні. Догляд за пацієнтами як дисципліна. Охорона праці в галузі. Узагальнені правила безпеки медичних працівників | | 2 | | 2 |
| 2 | Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Обробка рук медперсоналу. Застосування ЗІЗ. Проблема ІПНМД. | | 2 | 4 | 2 |
| 3 | Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Дезінфекція. | | 2 | 4 | 2 |
| 4 | Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Передстерилізаційне очищення інструментарію та виробів медичного призначення. | | 2 | 4 | 2 |
| 5 | Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Стерилізація: методи, режими. Підготовка перев'язувального матеріалу, укладання в стерилізаційні коробки. | | | 4 | 2 |
| 6 | Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Підготовка до роботи маніпуляційного кабінету Нормативна документація по дотриманню ПІК в ЗОЗ. Накривання стерильного стола. | | | 4 | 3 |
| 7 | Прийом пацієнтів | | 2 | 4 | 2 |
| 8 | Особиста гігієна пацієнтів | | | 4 | 4 |
| 9 | Харчування пацієнтів | | 2 | 4 | 2 |
| 10 | Найпростіші методи фізіотерапії | | 2 | 4 | 2 |
| 11 | **Підсумковий контроль засвоєння залікового модуля 1** | | | 4 | |
| | **Усього за I семестр** | **75** | **14** | **40** | **21** |
| | **II семестр** | | | | |
| | **Змістовий модуль 2** | | | | |
| 12 | Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта. Термометрія. | | 2 | 4 | 1 |
| 13 | Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами з захворюванням органів дихання. Респіраторна підтримка. | | 2 | 4 | 1 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| 14 | Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами при порушенні кровообігу. | | | 4 | 2 |
| 15 | Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами під час блювання, при метеоризмі. | | 2 | 4 | 2 |
| 16 | Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами при захворюваннях органів травного каналу. Постановка клізм. | | | 4 | 2 |
| 17 | Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами при нетриманні сечі, користуванні сечоприймачами. | | | 4 | 2 |
| 18 | Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за тяжкохворими та агонуючими пацієнтами. Базова підтримка життя.<br>Втрати, смерть і горе. Поняття паліативної та хоспісної допомоги. | | | 4 | 1 |
| 19 | **Підсумковий контроль засвоєння залікового модуля 2** | | | 4 | |
| | **Змістовний модуль 3** | | | | |
| 20 | Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів (нормативна документація, виписка ліків з листка лікарських призначень;) | | 2 | 4 | |
| 21 | Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Шляхи і способи введення лікарських засобів в організм (в/ш введення лікарських засобів) | | 2 | 4 | |
| 22 | Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів (п/ш введення лікарських засобів) | | | 4 | 2 |
| 23 | Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів (розведення антибіотиків, в/м введення лікарських засобів) | | | 4 | 2 |
| 24 | Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів (в/в струминне введення лікарських засобів) | | | 4 | 2 |
| 25 | Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів (в/в краплинне введення лікарських засобів) | | | 4 | 2 |
| 26 | Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів (сучасні медичні технології: застосування системи для вакуумного забору крові та периферичних венозних катетерів) | | | 4 | 2 |
| 27 | Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Безпечний судинний доступ: використання голки Губера та інфузійних помп при тривалій інфузійній терапії. Сучасні портативні глюкометри: техніка вимірювання рівня глюкози в | | | 4 | 2 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | крові. Ускладнення при ін'єкційному введенні ліків. | | | | |
| 28 | **Підсумковий контроль засвоєння залікового модуля 3** | | | 4 | |
| | **Змістовний модуль 4** | | | | |
| 29 | Участь фельдшера в лабораторних методах дослідження. | | 2 | 4 | 2 |
| 30 | Участь фельдшера в зондових маніпуляціях. | | | 4 | |
| 31 | Участь фельдшера в інструментальних дослідженнях (рентгенологічні дослідження,УЗД) | | 2 | 4 | 2 |
| 32 | Участь фельдшера в інструментальних дослідженнях (ендоскопічні дослідження, пункції) | | | 4 | 2 |
| 33 | Основи санології. Здоров'я. Фактори ризику виникнення захворювань. Формування здорового способу життя, профілактика захворювань | | 2 | | 1 |
| 34 | Загартування. Уявлення про психотерапію. Сім'я та здоров'я. Активне довголіття | | | | 1 |
| **35** | **Підсумковий контроль засвоєння залікового модуля 4** | | | 4 | |
| | **УСЬОГО за II семестр:** | **135** | **16** | **88** | **31** |
| | **УСЬОГО за рік: 240 год/8 ECTS** | | **30** | **128** | **52** |

## Тематичний план лекцій

| № п/п | Тема | Кількість годин |
|---|---|---|
| 1 | Вступ. Охорона праці в галузі.Система підготовки фельдшерів в Україні. Догляд за пацієнтами як дисципліна.Узагальнені правила безпеки медичних працівників. | **2** |
| 2 | Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Обробка рук медперсоналу. Застосування ЗІЗ. Профілактика ІПНМД. Особливості поводження з медичними відходами. | **2** |
| 3 | Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Дезінфекція: розділи, види, методи. | **2** |
| 4 | Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Передстерилізаційне очищення виробів медичного призначення, приготування миючих розчинів. Стерилізація: методи, режими. | **2** |
| 5 | Прийом пацієнтів | **2** |
| 6 | Харчування пацієнтів | **2** |
| 7 | Найпростіші методи фізіотерапії | **2** |
| | **УСЬОГО за I семестр:** | **14** |
| 8 | Спостереження і догляд за пацієнтами.Оцінювання функціонального стану. Термометрія | **2** |
| 9 | Спостереження, оцінювання функціонального стану та догляд за пацієнтами із захворюванням органів дихання та порушення кровообігу. | **2**<br>**2** |

| | | |
|---|---|---|
| 10 | Спостереження, оцінювання функціонального стану та догляд за пацієнтами із захворюванням органів травного каналу та сечовидільної системи. | |
| 11 | Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Нормативна документація щодо обігу лікарських засобів в ЗОЗ | **2** |
| 12 | Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Шляхи і способи введення лікарських засобів в організм. | **2** |
| 13 | Участь фельдшера в лабораторних дослідження. | **2** |
| 14 | Участь фельдшера в інструментальних дослідженнях (рентгенологічні та інструментальні методи дослідження,УЗД,пункції, ендоскопічні дослідження) | **2** |
| 15 | Основи санології. Чинники ризику виникнення захворювань Формування здорового способу життя | **2** |
| | **УСЬОГО за II семестр:** | **16** |
| | **УСЬОГО:** | **30** |

## Тематичний план практичних занять

| **№ п/п** | **Тема** | **Кількість годин** |
|---|---|---|
| | **I семестр** | |
| **I** | **Змістовий модуль 1** | |
| | **Тема 1.** Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ: поняття про ІПНМД, гігієна рук медичного персоналу, поводження з медичними відходами, дезінфекція. | **4** |
| | **Тема 2.** Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Дезінфекція: розділи, види, методи. | **4** |
| | **Тема 3.** Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Передстерилізаційне очищення виробів медичного призначення. приготування миючих розчинів. | **4** |
| | **Тема 4.** Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Стерилізація: методи, режими. Підготовка перев'язувального матеріалу, укладання в стерилізаційні коробки. | **4** |
| | **Тема 5.** Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ. Стерилізація. Підготовка до роботи маніпуляційного кабінету. Нормативна база щодо ПІК. Накривання стерильного стола. | **4** |
| | **Тема 6** Прийом пацієнтів | **4** |
| | **Тема 7.** Особиста гігієна пацієнтів | **4** |
| | **Тема 8.** Харчування пацієнтів | **4** |
| | **Тема 9.** Найпростіші методи фізіотерапії | **4** |
| | **Підсумковий контроль засвоєння модуля 1** | **4** |
| | **УСЬОГО за I семестр:** | **40** |
| | **II семестр** | |
| **II** | **Змістовий модуль 2** | |

| | | |
|---|---|---|
| | **Тема 1.** Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта. Термометрія. | **4** |
| | **Тема 2.** Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами з захворюванням органів дихання. Респіраторна підтримка. | **4** |
| | **Тема 3.** Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами при порушенні кровообігу. | **4** |
| | **Тема 4.** Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами під час блювання, при метеоризмі. | **4** |
| | **Тема 5.** Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами при захворюваннях органів травного каналу. Постановка клізм. | **4** |
| | **Тема 6.** Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за пацієнтами при нетриманні сечі, користуванні сечоприймачами. | **4** |
| | **Тема 7.** Спостереження, оцінювання функціонального стану і догляд за тяжкохворими та агонуючими пацієнтами. Базова підтримка життя. Поняття паліативної та хоспісної допомоги. | **4** |
| | **Підсумковий контроль засвоєння залікового модуля 2** | **4** |
| **III** | **Змістовий модуль 3** | |
| | **Тема 1.** Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів (виписка ліків з листка лікарських призначень) | **4** |
| | **Тема 2.** Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Шляхи і способи введення лікарських засобів в організм. (в/ш введення лікарських засобів) | **4** |
| | **Тема 3.** Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів (п/ш введення лікарських засобів) | **4** |
| | **Тема 4.** Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів (розведення антибіотиків, в/м введення лікарських засобів) | **4** |
| | **Тема 5.** Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів (в/в струминне введення лікарських засобів) | **4** |
| | **Тема 6.** Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів (в/в краплинне введення лікарських засобів) | **4** |
| | **Тема 7.** Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів (сучасні медичні технології: застосування системи для вакуумного забору крові та периферичних венозних катетерів) | **4** |
| | **Тема 8.** Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів. Безпечний судинний доступ: використання голки Губера та інфузійних помп при тривалій інфузійній терапії. Сучасні портативні глюкометри: техніка вимірювання рівня глюкози в крові. Ускладнення при ін’єкційному введенні ліків. | **4** |
| | **Підсумковий контроль засвоєння модуля 3** | **4** |
| **IV** | **Змістовий модуль 4** | |
| | **Тема 1.** Участь фельдшера в лабораторних дослідженнях (лабораторні методи дослідження) | **4** |
| | **Тема 2.** Участь фельдшера в зондових маніпуляціях (шлункове та дуоденальне зондування) | **4** |
| | **Тема 3.** Участь фельдшера в інструментальних дослідженнях (рентгенологічні, УЗД) | **4** |

| | | |
|---|---|---|
| | **Тема 4.** Участь фельдшера інструментальних дослідженнях (ендоскопічні дослідження, пункції) | **4** |
| | **Підсумковий контроль засвоєння залікового модуля 4** | **4** |
| | **УСЬОГО за II семестр:** | **88** |
| | **УСЬОГО:** | **128** |

## Тематичний план самостійної роботи здобувачів освіти з дисципліни

| № п/п | Тема | Всього годин | Форма контролю |
|---|---|---|---|
| ***I семестр*** | | | |
| 1 | Вступ. Система підготовки фельдшерів в Україні. Догляд за пацієнтами як предмет. Охорона праці в галузі. Узагальнені правила безпеки медичних працівників. | 2 | Електронний та цифровий контроль (тести, інфографіка). Захист клінічних ситуаційних задач. |
| 2 | Профілактика інфекцій та інфекційний контроль закладів охорони здоров'я | 11 | Оцінка виконання практичних інтерактивних завдань, вирішення ситуаційних задач та кейсів. Практичний тренінг. |
| 3 | Прийом пацієнтів | 2 | Комп'ютерне тестування. Практичний тренінг (рольова гра). Заповнення медичної документації. |
| 4 | Особиста гігієна пацієнтів | 4 | Оцінка ризику пролежнів за шкалою Брейден/Ватерлоу. Захист індивідуального графічного завдання. Бліц-опитування «біля ліжка пацієнта». Цифрове комп'ютерне тестування. |
| 5 | Харчування пацієнтів | 2 | Цифрове комп'ютерне тестування. Експрес-контроль за клінічними задачами .Захист індивідуального цифрового кейса. Експертна оцінка інтерактивних матеріалів. |
| 6 | Найпростіші методи фізіотерапії | 4 | Електронний та цифровий контроль (тести, інфографіка). Захист клінічних ситуаційних задач. Об'єктивізований контроль практичних навичок. |
| | **УСЬОГО за I семестр:** | **21** | |
| ***II семестр*** | | | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| 7 | Спостереження за пацієнтами. Оцінювання функціонального стану пацієнта | 11 | Електронний та цифровий контроль (тести, Mind Maps, блок-схеми, інфографіка). Контроль практичних навичок. Захист клінічних ситуаційних задач та дослідницьких щоденників моніторингу. |
| 8 | Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів | 12 | Захист клінічного сценарію безпеки . Віртуальна фармакотерапевтична систематизація. Симуляція процедури ін'єкційного введення. Тестування. |
| 9 | Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних методах дослідження. | 6 | Захист клінічного кейс-буклету. Рольове моделювання. Експертний розбір клінічного випадку. Демонстрація практичних навичок. Взаємооцінювання. Бліц-дебати. Тестування. |
| 10 | Основи санології | 2 | Онлайн-тестування. Перевірка якості розроблених цифрових матеріалів. Розрахунок ІМТ. |
| | **УСЬОГО за ІІ семестр:** | **31** | |
| | **УСЬОГО:** | **52** | |

## Х. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

**Тема 1. Вступ. Охорона праці в галузі**
**Лекція**
Визначення поняття догляду за пацієнтами, його основні функції. Догляд за пацієнтами як дисципліна, його мета, завдання і місце серед інших дисциплін у системі медичної освіти.
Історія розвитку і становлення догляду за хворими в Україні, Товариство Червоного Хреста, його діяльність у створенні шкіл сестер милосердя.
Система підготовки фельдшерів в Україні.
Кваліфікаційна характеристика фельдшера (призначення, вимоги до особистості, професійні вимоги). Роль фельдшера в лікувальному процесі.
Догляд за хворими як лікувальний чинник.
Медична етика і деонтологія в практичній діяльності фельдшера. Моральна й правова відповідальність фельдшера.
Гігієна праці та особиста гігієна медичного персоналу. Індивідуальні засоби захисту. Методи оброблення рук медичного персоналу.
Використання спеціального одягу під час роботи (халати, капці, головні убори, маски, гумові рукавички тощо).Узагальнені правила безпеки медичних працівників.Організація робочого місця медичних працівників для забезпечення правильної біомеханіки тіла для запобігання травмам хребта (сидячи, стоячи, в разі піднімання важких речей).Дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку, інструкції з охорони праці. Дотримання правил приготування робочих дезінфекційних

розчинів з концентрованих (готувати їх перед застосуванням, зберігати у вказаних місцях, маркованих і підписаних посудинах і користуватися ними згідно з інструкцією).

**Тема 2. Профілактика інфекцій та інфекційний контроль закладів охорони здоров'я. Дезінфекція. Стерилізація.**

**Лекція**

Профілактика інфекцій та інфекційний контроль ЗОЗ, визначення, мета, засоби забезпечення. Типи ЗОЗ, їх структура і функції.

Проблема інфекцій пов'язаних з наданням медичної допомоги (ІПНМД): визначення, найпоширеніші ВЛІ, контингент, який зазнає ураження, місце зараження, причини зараження, збудники, джерело збудника, шляхи передавання.

Загальні відомості про гепатит В (шляхи передавання вірусу гепатиту В, характерні ознаки вірусних гепатитів, групи підвищеного ризику інфікування вірусами гепатиту В та гепатиту С, профілактика вірусних гепатитів). Загальні відомості про ВІЛ-інфекцію, СНІД (шляхи передавання, характерні ознаки преСНІДу, групи підвищеного ризику інфікування ВІЛ, профілактика).

Загальні відомості про інфекційний контроль: його мета та шляхи забезпечення.

Методи оброблення рук медичного персоналу.

Дезінфекція, її розділи: власне дезінфекція, дезінсекція, дератизація, стерилізація. Види дезінфекції: профілактична, вогнищева, поточна і заключна.

Методи дезінфекції: фізичний, хімічний і комбінований.

Характеристика дезінфекційних речовин, правила зберігання та техніка безпеки під час роботи з ними. Приготування та застосування розчинів хлорного вапна, хлораміну та сучасних дезінфекційних засобів необхідної концентрації. Дезінфекція предметів догляду за пацієнтами та виробів медичного призначення.

Передстерилізаційне очищення виробів медичного призначення: значення, засоби, етапи, контроль якості.

Стерилізація: визначення, види та значення для профілактики ВЛІ. Централізована і децентралізована стерилізація. Робота центральних стерилізаційних відділень.

Методи стерилізації: паровий метод, повітряний метод, хімічний метод, стерилізація іонізуючим випромінюванням і глибока дезінфекція кип'ятінням (у домашніх умовах).

Методи контролю стерилізації: фізичний, хімічний, бактеріологічний.

Дотримання норм і правил техніки безпеки під час стерилізації.

Поняття про асептику та антисептику. Призначення, методи, засоби. Правила та техніка безпеки під час роботи з інфікованим матеріалом, його знезараження.

Санітарно-протиепідемічний режим приймального відділення лікарні. Правила приймання і санітарного оброблення пацієнтів. Санітарно-протиепідемічний режим палати, маніпуляційного кабінету, буфетної та інших приміщень стаціонару.

Чинні нормативні накази МОЗ України, з питань санітарно-протиепідемічного режиму.

Заходи безпеки в разі поранень, контактів з кров'ю та іншими біологічними рідинами пацієнта.

**НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА**

Визначення і масштаб проблеми ІПНМД. Способи передачі. Фактори, що впливають на передачу інфекції. Групи ризику розвитку ІПНМД. Види збудників, що зумовлюють ІПНМД. Резервуари збудників ІПНМД. Заходи профілактики і контролю ІПНМД. Види, способи і режими дезінфекції в лікувально-профілактичних закладах. Цілі, задачі і принципи роботи центрального стерилізаційного відділення. Способи контролю стерилізації. Профілактика передачі парентеральних гепатитів та ВІЛ-інфекції в ЗОЗ. Правила техніки безпеки під час приготування дезінфекційних розчинів. Правила надання першої допомоги при потраплянні хлоровмісних розчинів на шкіру і слизові

оболонки. Чинні накази, інструкції і методичні вказівки МОЗ України. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, страх перед ВІЛ-інфікуванням).

**Практичні навички:**
– проведення прибирання в закладах охорони здоров'я із застосуванням дезінфекційних розчинів;
– проведення провітрювання і кварцування приміщень ЗОЗ;
– проведення контролю санітарного стану палат, тумбочок, холодильників;
– утилізація використаного одноразового медичного інструментарію;
– дотримання техніки безпеки при роботі з біологічними рідинами;
– оброблення рук до і після виконання будь-якої маніпуляції.
– оброблення рук і слизових оболонок при контакті з біологічними рідинами;
– використання засобів індивідуального захисту (маска, халат, окуляри, шапочку, фартух);
– вміння готувати мийні і дезінфекційні розчини різної концентрації;
– дезінфікувати предмети догляду;
– проведення передстерилізаційного очищення виробів медичного призначення;
– контроль якості передстерилізаційного очищення;
– підготовка перев'язувального матеріалу, укладання в стерилізаційні коробки;
– стерилізація медичних інструментів;
– контроль якості стерилізації;
– вміння надягати стерильний халат, шапочку, маску та гумові рукавички;
– вміння знімати використані рукавички, халат, маску;
– вміння готувати до роботи маніпуляційний кабінет.

**Тема 3. Прийом пацієнтів**

**ЛЕКЦІЯ**
Обладнання і функції приймального відділення. Зміст діяльності медичного персоналу в приймальному відділенні стаціонару. Шляхи госпіталізації пацієнтів у стаціонар.

**НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА**
Огляд волосяних частин тіла пацієнта для виявлення педикульозу. Документація, необхідна для прийому пацієнта в стаціонар. Дезінфекційні засоби при педикульозі. Види санітарного оброблення пацієнтів: повне і часткове. Медична документація приймального відділення стаціонару, реєстрація пацієнта в "Журналі обліку прийому хворих і відмов у госпіталізації". Оформлення титульного листа "Медичної карти стаціонарного хворого", "Екстреного повідомлення про інфекційне захворювання...". Транспортування пацієнта в лікувальне відділення (на лікарняному візку, кріслі-візку, на руках, пішки).

**Практичні навички:**
– заповнення паспортної частини медичної карти стаціонарного хворого, журналу прийому пацієнтів;
– транспортування пацієнта до лікувального відділення;
– здійснення повного або часткового санітарного оброблення пацієнта;
– проведення огляду, вжиття відповідних заходів у разі виявлення педикульозу.

**Тема 4. Особиста гігієна пацієнта**

**НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА**

Положення пацієнта в ліжку. Функціональне ліжко і різні пристосування для створення пацієнтові зручного положення. Вимоги до постільної білизни. Зміна постільної та натільної білизни тяжкохворим. Правила збирання і транспортування брудної білизни. Догляд за шкірою, природними складками. Пролежні. Методики визначення ступеня ризику утворення пролежнів у пацієнта (використання шкал оцінювання ризику розвитку пролежнів за Braden та Norton). Фактори ризику розвитку пролежнів. Локалізація, стадії утворення пролежнів. Медсестринські втручання при ризику розвитку пролежнів. Тактика фельдшера при розвитку пролежнів. Догляд за волоссям: миття голови, розчісування. Миття ніг. Підстригання нігтів на руках і ногах. Догляд за ротовою порожниною. Догляд за очима. Догляд за носом. Догляд за вухами. Використання підкладних суден і сечоприймачів. Догляд за зовнішніми статевими органами, промежиною. Навчання пацієнтів і членів його сім'ї елементам догляду за природними шкірними складками і слизовими оболонками. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, порушення цілісності шкіри (пролежні), ризик появи попрілостей у лежачого пацієнта).

**Практичні навички:**

– визначення ступеня ризику розвитку пролежнів;
– вжиття заходів з профілактики пролежнів;
– оброблення шкіри за наявності пролежнів;
– забезпечення правильного положення пацієнта за допомогою функціонального ліжка та інших пристосувань;
– приготування ліжка пацієнту;
– зміна постільної та натільної білизни;
– здійснення заходів з догляду за шкірою (вмивання, обтирання лежачих пацієнтів);
– здійснення заходів з догляду за волоссям (миття, розчісування, гоління, стрижка);
– здійснення заходів з догляду за статевими органами, промежиною (профілактика попрілостей);
– здійснення заходів з догляду за очима (промивання, закапування крапель, закладання мазі, ванночки);
– здійснення заходів з догляду за вухами, оброблення зовнішнього слухового ходу;
– здійснення заходів з догляду за носовими ходами;
– здійснення заходів з догляду за порожниною рота (огляд, протирання, зрошення, полоскання, аплікації);
– подання сечоприймача тяжкохворим;
– подання металевого і гумового суден тяжкохворим.

**Тема 5. Харчування пацієнтів**

**Лекція**

Харчування та годування пацієнтів. Склад та енергетична цінність їжі. Основні принципи лікувального харчування. Організація харчування пацієнтів у стаціонарі.Годування тяжкохворих. Штучне харчування пацієнтів: види, характеристика. Поняття про парентеральне живлення: показання, розчини.

**НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА**

Складання порційної вимоги на харчування пацієнтів та приблизного добового меню згідно з рекомендованою дієтою. Здійснення контролю за санітарним станом

приліжкових столиків і холодильників, за асортиментом і терміном зберігання продуктів. Годування тяжкохворих пацієнтів у ліжку (з ложки, напувальника). Введення харчових сумішей через зонд. Годування пацієнта через гастростому, догляд за нею. Техніка проведення живильних клізм. Парентеральне годування.

**Практичні навички:**
– проведення бесіди з пацієнтом і його родичами про сутність призначеної дієти;
– складання порційної вимоги на харчування пацієнтів;
– складання приблизного добового меню згідно з рекомендованою дієтою;
– здійснення контролю за санітарним станом приліжкових столиків, холодильника, асортиментом і терміном зберігання продуктів;
– годування тяжкохворого з ложки і напувальниці;
– здійснення штучного харчування пацієнта (на фантомі);
– участь у роздаванні їжі.

**Тема 6. Найпростіші методи фізіотерапії**

**ЛЕКЦІЯ**

Поняття про найпростішу фізіотерапію. Види найпростіших фізіотерапевтичних процедур. Показання та протипоказання до застосування тепла та холоду. Можливі ускладнення та їх профілактика. Водолікування. Гірудотерапія. Можливі проблеми пацієнта.

**Навчальна практика під керівництвом викладача**

Методи найпростішої фізіотерапії, показання та протипоказання до їх застосування. Підготовка пацієнта, оснащення, вибір місця для проведення процедури, техніка процедури (постановка банок, накладання гірчичників, компресів, міхура з льодом, грілки). Догляд за пацієнтом під час проведення процедури. Право пацієнта на інформацію про процедуру; необхідність отримання його згоди. Можливі ускладнення під час і після процедур, профілактика їх. Правила техніки безпеки під час застосування найпростіших методів фізіотерапії.

Респіраторна підтримка: цілі та методи. Правила зберігання кисневих балонів. Централізоване подавання кисню. Оксигенотерапія через носові катетери, кисневі маски. Гіпербарична оксигенація. Техніка безпеки під час роботи з кисневими установками. Подавання кисню з кисневої подушки.

***Практичні навички:***
- техніка застосування банок;
- техніка накладання гірчичників;
- техніка зігрівальних компресів;
- техніка охолоджувальних компресів;
- техніка застосування грілки;
- техніка застосування міхура з льодом;
- подавання кисню з кисневої подушки.

**Тема 7. Спостереження і догляд за пацієнтами**

**ЛЕКЦІЯ**

Клінічні симптоми захворювання органів дихання. Можливі проблеми пацієнта: задишка, кашель, кровохаркання. Спостереження та догляд за пацієнтом. Клінічні

симптоми захворювань кровообігу. Можливі проблеми пацієнта: біль у серці, запаморочення, брадикардія, тахікардія, аритмія, гіпотензія, гіпертензія тощо. Спостереження та догляд за пацієнтом. Клінічні симптоми при захворюваннях органів травного каналу. Можливі проблеми пацієнта: блювання, аспірація блювотних мас, метеоризм, закрепи тощо. Спостереження та догляд за пацієнтом. Клінічні симптоми при захворюваннях органів сечової системи. Можливі проблеми пацієнта: нетримання або затримка сечі, анурія, олігурія, поліурія тощо. Спостереження та догляд за пацієнтом.

**НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА**

Термометрія: будова термометра, правила зберігання та користування термометром, види термометрів, правила вимірювання температури тіла, реєстрація результатів, цифрове і графічне записування даних термометрії. Види температурних кривих, стадії гарячки, основні симптоми. Особливості спостереження та догляду за пацієнтами в кожній стадії. Зниження температури тіла (критичне, літичне). Вікові особливості температурних реакцій. Визначення частоти дихання. Визначення життєвої ємності легень (спірометрія). Основні симптоми при захворюванні органів дихання. Задишка (інспіраторна, експіраторна, змішана). Кашель характер кашлю (сухий, вологий). Кровохаркання (характер харкотиння, користування індивідуальною плювальницею). Ядуха, механізм розвитку. Патологічні типи дихання: Куссмауля, Чейна-Стокса, Біота. Оксигенотерапія: методи, показання до застосування. Техніка визначення пульсу; реєстрація результатів (цифрове та графічне в температурному листку). Порушення пульсу: брадикардія, тахікардія, аритмія. Артеріальний тиск (систолічний, діастолічний, пульсовий). Вимірювання артеріального тиску (АТ). Види тонометрів. Цифрове і графічне записування артеріального тиску. Вікові особливості артеріального тиску. Симптоми підвищення чи зниження тиску. Симптоми порушення АТ при хворобах органів кровообігу. Спостереження та догляд за пацієнтами з порушеннями функції системи кровообігу. Спостереження та догляд за пацієнтами під час блювання, надання допомоги при аспірації блювотних мас. Надання допомоги при метеоризмі. Застосування газовідвідної трубки (на фантомі). Види клізм: очисна, послаблювальні (олійна і гіпертонічна), сифонна, лікувальні (мікроклізма, краплинна), живильна. Показання, протипоказання і можливі ускладнення при встановленні клізм та газовідвідної трубки. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, закреп, посилене газоутворення в кишківнику (метеоризм), відчуття сорому). Догляд за пацієнтами при нетриманні сечі, користування сечоприймачами. Навчання пацієнта та членів його сім’ї користуванню сечоприймачем. Догляд при затримці сечі, катетеризація сечового міхура м’яким катетером (на фантомі).

**Практичні навички:**

- оцінювання даних фізичного обстеження пацієнта: зовнішній вигляд, свідомість, положення у ліжку, колір та вологість шкіри і слизових оболонок;
- визначення набряків;
- вимірювання температури тіла;
- реєстрація даних термометрії в температурному листі;
- дезінфекція і зберігання термометрів;
- надання допомоги пацієнту з гарячкою;
- підрахунок частоти дихальних рухів;
- визначення життєвої ємності легень за допомогою спірометра;
- визначення сатурації кисню;
- допомога пацієнту під час кашлю, задишки, кровохаркання, легеневої кровотечі;

вміння подавати кисень з кисневої подушки. централізоване подавання кисню через носові канюлі;

- дослідження пульсу, вказування його властивості;
- вимірювання артеріального тиску;
- надання допомоги під час блювання, аспірації блювотних мас;
- застосування газовідвідної трубки;
- застосування очисної клізми;
- застосування сифонної клізми;
- застосування лікувальної клізми;
- застосування послаблювальних клізм;
- проведення катетеризації сечового міхура м'яким катетером;
- промивання сечового міхура;
- визначення добового діурезу, водного балансу;
- догляд за тяжкохворими та агонуючими пацієнтами;
- базова підтримка життя.

**Тема 8. Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів**

**ЛЕКЦІЯ**

Вимоги до зберігання лікарських засобів. Шляхи і способи введення лікарських засобів в організм, їх характеристика. Особливості практичного застосування лікарських форм. Виписування й отримання ліків в умовах ЗОЗ. Правила зберігання, розміщення і обліку лікарських засобів у відділенні. Зберігання й облік препаратів списку А і Б. Правила роздачі лікарських засобів. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, негативне ставлення пацієнта до терапії антибіотиками).

**НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА**

Вибірка призначень з листка лікарських призначень. Виписування вимоги-накладної на лікарські засоби і порядок отримання їх з аптеки. Правила зберігання і розподілення лікарських засобів у відділенні: на медсестринському посту і в процедурному кабінеті. Виписка, облік і зберігання лікарських засобів списку А і Б. Оформлення журналів обліку лікарських засобів. Шляхи і способи введення лікарських засобів. Право пацієнта на інформацію про лікарські засоби. Необхідність отримання поінформованої згоди пацієнта на введення ліків. Навчання пацієнта прийманню різних форм лікарських засобів ентерально, сублінгвально. Використання мазі, присипок, пластирів, розчинів, настоянок. Інгаляційний спосіб введення лікарських засобів через рот та ніс. Введення супозиторій у пряму кишку. Оснащення і документація процедурного кабінету. Види шприців та голок. Ціна поділок шприца. Набирання лікарських засобів із ампул і флаконів. Розведення антибіотиків. Постановка проб на чутливість до лікарських засобів. Анатомічні ділянки для парентерального введення лікарських засобів. Особливості введення олійних розчинів та інсуліну. Техніка внутрішньошкірних, підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій, взяття крові для лабораторного дослідження (на фантомі). Збирання та заповнення системи для внутрішньовенних вливання. Техніка внутрішньовенного краплинного введення лікарських засобів (на фантомі), заміна використаного флакона. Техніка постановки периферичного венозного катетера. Ускладнення, що виникають при парентеральному способі введення лікарських засобів. Чинні накази, інструкції та методичні вказівки МОЗ України. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, негативне ставлення пацієнта до терапії антибіотиками, відмова пацієнта від ін'єкцій).

**Практичні навички:**
– робота фельдшераз листком лікарських призначень;
– заповнення журналів обліку лікарських засобів;
– надання пацієнту необхідної інформації про лікарські засоби;
– роздавання лікарських засобів для ентерального застосування;
– навчання пацієнта прийому різних лікарських форм ентерально;
– навчання пацієнта техніці сублінгвального прийому лікарських засобів;
– введення лікарських засобів через пряму кишку (за допомогою ректальних свічок);
– навчання пацієнта користуватися кишеньковим інгалятором, небулайзером;
– вміння застосувати лікарські засоби на шкіру (мазі, присипки, розчини і настойки);
– навчання пацієнта або членів його родини закапуванню крапель в очі, ніс, вуха;
– навчання пацієнта чи членів його родини закладанню мазі за нижнє повіко;
– збирання одноразового стерильного шприца;
– набирання лікарських засобів з ампул і флаконів;
– розведення і розрахунок дози антибіотика;
– вміння ставити проби на чутливість до лікарських засобів;
– виконання внутрішньошкірних, підшкірних і внутрішньом'язових ін'єкцій (на фантомі);
– введення внутрішньовенних ін'єкцій. Взяття крові з вени для лабораторного дослідження (на фантомі);
– збирання і заповнення системи для внутрішньовенних вливань;
– виконання внутрішньовенного краплинного введення ліків (на фантомі);
– встановлення периферичного венозного катетера;
– запобігання ускладненням, що можуть виникнути при парентеральному способі введення лікарських засобів.

**Тема 9. Участь фельдшера в лабораторних та інструментальних дослідженнях**

**ЛЕКЦІЯ**
Характеристика основних методів лабораторного обстеження пацієнта, роль медичної сестри в проведенні діагностичних обстежень. Підготовка пацієнта, взяття і направлення матеріалу на лабораторне дослідження. Лабораторне дослідження харкотиння: бактеріологічне, загальне. Лабораторне дослідження калу, сечі. Характеристика основних методів інструментального обстеження пацієнтів, роль фельдшера. Підготовка пацієнтів до рентгенологічного обстеження шлунка, жовчного міхура, кишок, нирок, сечового міхура. Підготовка пацієнта до ендоскопічного обстеження: бронхоскопії, езофагогастродуоденоскопії, колоноскопії, цистоскопії. Підготовка пацієнта до ультразвукового обстеження. Підготовка пацієнта до проведення пункцій (абдомінальної, плевральної, люмбальної), догляд за пацієнтами після пункції.

**НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА**
Підготовка пацієнта, оснащення, взяття і направлення матеріалу на лабораторне дослідження харкотиння (загальне і бактеріологічне). Взяття калу для копрологічного, бактеріологічного дослідження, на приховану кров, на наявність яєць гельмінтів. Взяття сечі на загальне і бактеріологічне дослідження, проби за Зимницьким, Нечипоренко, визначення діастази, глюкози, 17-кетостероїдів, фенілкетонурії. Взяття крові для бактеріологічного дослідження. Підготовка пацієнта до рентгенологічного дослідження (бронхографія, холецистографія, дослідження шлунка і кишок, сечової

системи). Підготовка пацієнта до ультразвукового та ендоскопічного дослідження (бронхоскопія, езофагогастродуоденоскопія, колоноскопія, ректороманоскопія, цистоскопія). Підготовка пацієнта й участь у проведенні пункції (абдомінальної, люмбальної, стернальної, плевральної). Спостереження та догляд за пацієнтом після пункції. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, страх перед бронхоскопією, відмова від абдомінальної пункції).

**Практичні навички:**
– вміння вибрати призначення на лабораторні та інструментальні дослідження з листка лікарських призначень;
– пояснення пацієнту сутності дослідження і правил підготовки до нього;
– взяття харкотиння на загальний аналіз та мікобактерії туберкульозу;
– взяття калу для копрологічного та бактеріологічного дослідження, на приховану кров, наявність яєць гельмінтів;
– взяття сечі на загальний аналіз, за методами Нечипоренка, Зимницького, на цукор, діастазу, 17-кетостероїди, фенілкетонурію;
– взяття крові з вени для бактеріологічного дослідження (на фантомі);
– оформлення направлення на різні види лабораторних досліджень;
– транспортування біологічний матеріал до лабораторії;
– підготовка пацієнта до рентгенологічних та ендоскопічних методів дослідження травної і сечової систем;
– підготовка пацієнта до ультразвукових методів дослідження.

**Тема 10. Зондові маніпуляції**

**НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА**
Промивання шлунка з лікувальною та діагностичною метою. Особливості промивання шлунка пацієнтів, які перебувають у непритомному стані. Фракційне зондування шлунка (підготовка пацієнта, техніка проведення, направлення взятого матеріалу в лабораторію). Дуоденальне зондування (підготовка пацієнта, техніка і методи зондування). Можливі проблеми пацієнта (наприклад, неможливість ковтати зонд, відмова від процедури).

**Практичні навички:**
– промивання шлунка пацієнта в свідомому стані (на фантомі);
– взяття промивних вод шлунка для дослідження;
– проведення дослідження секреторної функції шлунка з ентеральними і парентеральними подразниками (на фантомі);
– проведення дуоденальне зондування (на фантомі).

**Основи санології**

**Тема 11. Основи санології**
**Здоров'я. Чинники ризику виникнення захворювань. Формування здорового способу життя і профілактика захворювань . Рух і здоров'я. Раціональне харчування. Загартовування організму. Психічна саморегуляція. Сім'я та здоров'я. Активне довголіття .**

**ЛЕКЦІЯ**

Визначення понять “здоров’я”, “суспільне здоров’я”. Показники суспільного здоров’я: народжуваність, смертність, середня тривалість життя, захворюваність. Чинники ризику виникнення захворювань. Характеристика найвагоміших чинників: забруднення навколишнього природного середовища, нераціональне харчування, гіподинамія, шкідливі звички (алкоголізм, паління, наркоманія, токсикоманія); психоемоційна напруженість; генетична схильність та ін. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, проживання у промисловій зоні, психоемоційна напруженість у сім’ї). Медсестринські втручання з розв’язання проблем, що виникли.
Формування здорового способу життя — головний засіб профілактики захворювань. Диспансеризація — активна форма медичного нагляду за станом здоров’я населення, роль у виявленні і ранній діагностиці захворювань. Диспансерне спостереження за окремими групами населення. Види спеціалізованих диспансерів, їх організація, форми і методи роботи. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, конфліктні ситуації в сім’ї, працюючий підліток).Вплив рухової активності на функціональний стан органів і систем. Гігієнічні вимоги до фізичних вправ, приміщення, взуття, одягу. Основні принципи тренування: поступовість, систематичність, різноманітність, індивідуальний підхід до пацієнтів. Фізичні вправи як лікувальний чинник. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, перенесений інфаркт міокарда, часті відрядження, що виключають систематичність тренувань).
Раціональне харчування — чинник профілактики захворювань. Визначення поняття, вплив раціонального харчування на здоров’я. Основні вимоги до раціонального харчування. Енергетична цінність харчового раціону. Основні принципи збалансованого харчування. Режим харчування. Поєднання раціонального харчування з правильною організацією рухового режиму. Харчування в похилому віці. Харчування при розумовій та фізичній праці. Організація харчування залежно від інтенсивності (енерговитрат) праці. Формула розрахунку маси тіла. Характеристика розвантажувальних дієт. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, порушення режиму харчування, перевищення нормальної маси тіла на 15 %). Характеристика основних засобів загартовування. Рекомендації щодо загартовування здорової людини. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, часті простудні захворювання; страх переохолодження організму). Саморегуляція поведінки як одна з важливих функцій психіки людини. Правила позбавлення від шкідливих звичок. Психологічний захист. Аутотренінг як система концентрованого саморозслаблення і самонавіювання. Можливі проблеми пацієнта (наприклад, паління, психоемоційна напруженість на роботі). Особливості здоров’я дорослого населення залежно від сімейного стану. Соціально-психологічні проблеми сім’ї, проблеми розлучення. Роль сім’ї у формуванні здоров’я дітей. Визначення поняття геронтологія, герогігієна, геріатрія. Проблеми людей похилого віку. Основні умови активного довголіття. Можливі проблеми пацієнта, наприклад: розлучення, психологічна адаптація людей старечого віку.

## XI. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Оцінювання навчальних досягнень проводиться відповідно до чинного «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти КЗ СОР “Сумський фаховий медичний коледж”, за 4-х бальною системою оцінювання.

### Критерії поточного оцінювання знань здобувачів освіти

**Оцінка «відмінно»** ставиться, коли здобувач освіти виявляє глибокі і міцні знання навчального матеріалу в обсязі робочої програми дисципліни, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію. Використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у стандартних і нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, відстоює власну позицію щодо питань, які розглядаються. Здобувач освіти добре знайомий із основною, а також додатковою літературою з навчальної дисципліни. Володіє уміннями та компетенціями - загальними та фаховими, передбаченими освітньо- професійною програмою. Здатний демонструвати практичні навички та вміння розв'язувати різнорівневі завдання професійної діяльності. При виконанні практичних навичок повністю і без помилок виконує всі етапи алгоритму дій в повному обсязі, застосовує навички спілкування з пацієнтом на всіх етапах алгоритму, володіння навичками з охорони праці та інфекційної безпеки. Уміє оцінювати емоційний стан та соціальну поведінку. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 90 - 100% від загальної кількості тестових завдань.

**Оцінка «добре»** ставиться, якщо здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу. Вміє застосовувати набуті знання та вміння для розв'язання практичних завдань, але допускає окремі неточності. У відповіді простежується порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу. Самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною. Здобувач виявляє ґрунтовне знання основної бібліографії, однак лише поверхово орієнтується у допоміжній літературі. При виконанні практичних навичок може допускати помилки в підготовчому етапі. Алгоритми дій виконуються у правильній послідовності. Допущені помилки не впливають на кінцевий результат процедури та стан здоров'я. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 75 - 89% від загальної кількості тестових завдань.

**Оцінка «задовільно»** ставиться, якщо здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача. У своїх міркуваннях спирається на повторення думок викладача або автора, не вміє навести власні приклади, не може відповісти на додаткові запитання. Відповіді не відображають самостійного розуміння теми. Не завжди робить правильні логічні висновки й узагальнення. Намагається оволодіти уміннями та компетенціями - загальними та фаховими, передбаченими освітньо-професійною програмою. Недостатньо володіє навичками з охорони праці, інфекційної безпеки, знаннями нормативної бази в галузі охорони здоров'я і фармації. Здатний виконувати практичні навички й уміння типових завдань діяльності, відповідно до теми. При виконанні практичних навичок досягає бажаного результату, але може порушувати послідовність виконання процедур, не може чітко вказати покази і протипоказання для здійснення процедури, не чітко виконуються підготовчий і завершальний етапи алгоритму практичної навички. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 55 - 74 % від загальної кількості тестових завдань.

**Оцінка «незадовільно»** ставиться, якщо здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину. Він спроможний висвітлити лише окремі питання, не вміючи їх аргументувати чи пояснити. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня. Його участь у освітньому процесі є пасивною, відповіді в більшості є неправильними або дуже поверховими, не здатний відтворювати практичні навички або допускає помилки, які завдають шкоди здоров'ю пацієнта. При тестовому контролі дає правильні відповіді менше ніж на 55 % від загальної кількості тестових завдань.

**Підсумковий семестровий контроль**

Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання, здійснюється у формі диференційованого заліку та екзамену.

Диф.залік оцінюється за поточними оцінками за кожне практичне заняття.

Підсумковий семестровий контроль оцінюється: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

**Критерії оцінювання екзамену**

Відповідь здобувача освіти має бути зв'язним, логічно послідовним повідомленням на певну тему, виявляти його вміння застосовувати вивчене у конкретних випадках

**Оцінка «5»** ставиться, якщо здобувач освіти грунтовно і повно викладає вивчений матеріал, виявляє повне розуміння матеріалу, обгрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником а й самостійно складені, викладає матеріал послідовно і правильно.

**Оцінка «4»** ставиться, якщо здобувач освіти дає відповідь, що задовільняє ті ж вимоги, що й оцінка «5», але допускає деякі неточності та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу, мало проявляє самостійності у доборі прикладів.

**Оцінка «3»** ставиться, якщо здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але викладає матеріал не досить повно, не вміє установити різницю між фактами і наслідками, глибоко і переконливо обгрунтовувати свої думки, відчуває труднощі під час добору прикладів.

**Оцінка «2»** ставиться, якщо здобувач освіти виявляє незнання більшої частини відповідного розділу вивченого матеріалу, допускає у формулюванні визначень і правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і неповно викладає матеріал.

## ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Проведення повного та часткового санітарного оброблення пацієнта.
2. Санітарне оброблення пацієнта з педикульозом.
3. Долікарська допомога хворому в разі погіршення стану під час приймання гігієнічної ванни.
4. Дезінфекція предметів догляду, особистої гігієни пацієнта, посуду.
5. Контроль якості передстерилізаційного очищення виробів медичного призначення.
6. Стерилізація медичного інструментарію кип'ятінням (у домашніх умовах).
7. Стерилізація в повітряному стерилізаторі. Контроль якості стерилізації.
8. Стерилізація парою під тиском у парових стерилізаторах. Контроль якості стерилізації.
9. Користування стерильною стерилізаційною коробкою (біксом).
10. Підготовка до роботи маніпуляційного кабінету.
11. Облаштування ліжка пацієнта.
12. Техніка заміни натільної і постільної білизни лежачому хворому.
13. Техніка користування функціональним ліжком.
14. Техніка транспортування і перекладання пацієнта.
15. Догляд за шкірою, вмивання лежачих пацієнтів, обтирання.
16. Догляд за волоссям лежачих пацієнтів: миття, розчісування, гоління, підстригання.
17. Догляд за статевими органами, промежиною (підмивання, висушування).
18. Догляд за очима: промивання, ванночки.
19. Догляд за вухами, оброблення зовнішнього слухового ходу.
20. Догляд за носовими ходами.

21. Догляд за порожниною рота (огляд, зрошення, протирання, чищення зубів, полоскання).
22. Комплексна профілактика пролежнів.
23. Догляд за шкірою в разі наявності пролежнів.
24. Техніка підкладання металевого і гумового суден важкохворим.
25. Техніка подавання сечоприймача лежачим пацієнтам.
26. Користування гумовим колом.
27. Складання порційної вимоги.
28. Складання приблизного добового меню згідно з рекомендованою дієтою.
29. Годування лежачого пацієнта з ложки, напувальника.
30. Введення харчових сумішей через зонд, годування через гастростому, оброблення шкіри навколо гастростоми.
31. Техніка вимірювання температури тіла, реєстрація.
32. Догляд за пацієнтами з лихоманкою.
33. Надання допомоги пацієнту під час критичного та літичного зниження температури тіла.
34. Підрахунок частоти дихання, оцінка отриманих даних.
35. Долікарська допомога у разі виникнення кровохаркання, легеневої кровотечі.
36. Подавання кисню з кисневої подушки. Централізоване подавання кисню через носові катетери, кисневі маски.
37. Визначення пульсу, його характеристика, реєстрація у температурному листку.
38. Вимірювання артеріального тиску, його оцінювання, реєстрація.
39. Надання першої допомоги під час блювання, аспірації блювотних мас.
40. Надання долікарської допомоги в разі виникнення шлунково-кишкової кровотечі.
41. Техніка застосування газовивідної трубки.
42. Техніка очисної клізми.
43. Техніка промивання шлунка.
44. Техніка сифонної клізми.
45. Техніка лікувальної клізми.
46. Катетеризація сечового міхура м’яким катетером.
47. Визначення добового діурезу, водного балансу.
48. Техніка застосування банок.
49. Техніка застосування гірчичників.
50. Техніка накладання зігрівальних компресів.
51. Техніка охолоджувальних компресів.
52. Техніка застосування грілки.
53. Техніка застосування міхура з льодом.
54. Вибірка призначень лікаря з листка призначень.
55. Складання рецепту-вимоги на лікарські засоби.
56. Розкладання лікарських засобів у медичній шафі за способом їх застосування.
57. Втирання мазі, накладання пластиру, застосування присипки.
58. Закапування крапель у ніс, вуха, очі.
59. Закладання мазі за повіки.
60. Техніка користування індивідуальним кишеньковим інгалятором.
61. Техніка набирання лікарських засобів із ампул і флаконів.
62. Техніка внутрішньошкірних ін’єкцій.
63. Проведення проб на чутливість до лікарських засобів.
64. Техніка проведення проби Манту.
65. Техніка підшкірних ін’єкцій.
66. Користування інсуліновим шприцом. Розрахунок дози інсуліну.

67. Техніка введення олійних розчинів, оброблення інструментів після ін’єкцій.
68. Техніка внутрішньом’язових ін’єкцій.
69. Розведення та розрахунок дози антибіотика.
70. Техніка накладання джгута.
71. Техніка венепункції, внутрішньовенного струминного введення лікарських засобів.
72. Техніка взяття крові з вени для лабораторного дослідження: бактеріологічного, біохімічного.
73. Монтаж і заповнення системи для внутрішньовенних вливань.
74. Техніка внутрішньовенного краплинного введення лікарських засобів.
75. Техніка кровопускання.
76. Техніка взяття мазка із зіва й носа.
77. Збирання мокротиння для лабораторного дослідження: загального, бактеріологічного, для виявлення мікобактерій туберкульозу, атипових клітин.
78. Взяття блювотних мас і промивних вод шлунка для дослідження.
79. Взяття калу для лабораторного дослідження: копрологічного, бактеріологічного, на приховану кров, на яйця гельмінтів.
80. Техніка фракційного та дуоденального зондування.
81. Підготовка пацієнта та взяття сечі для загального та бактеріологічного дослідження.
82. Підготовка пацієнта та взяття сечі для дослідження за методом Нечипоренка.
83. Підготовка пацієнта для взяття сечі для дослідження за методом Зимницького.
84. Виписування направлень на лабораторне дослідження.
85.

## ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ЧИ ВМІНЬ

### Перелік практичних навичок

1. Миття рук. Гігієнічна антисептика рук.
2. Надягання стерильних рукавичок.
3. Приготування робочих розчинів сучасних дезінфекційних засобів (неохлору, дезактину, хлорантоїну).
4. Дезінфекція інструментарію.
5. Передстерилізаційне очищення виробів медичного призначення.
6. Контроль якості передстерилізаційного очищення виробів медичного призначення.
7. Дезінфекція маніпуляційного стола.
8. Санітарне оброблення пацієнта з педикульозом.
9. Комплексна профілактика пролежнів.
10. Догляд за шкірою в разі наявності пролежнів.
11. Користування гумовим колом, його дезінфекція.
12. Техніка накладання гірчичників.
13. Техніка накладання вологого зігрівального компресу.
14. Техніка застосування грілки, її дезінфекція.
15. Техніка застосування міхура з льодом, його дезінфекція.
16. Подавання кисню з кисневої подушки.
17. Техніка вимірювання температури тіла, оцінювання отриманих даних, реєстрація.
18. Підрахунок частоти дихання, оцінювання отриманих даних.

19. Визначення пульсу, його характеристика, реєстрація.
20. Вимірювання артеріального тиску, його оцінювання, реєстрація.
21. Визначення добового діурезу, водного балансу, оцінювання отриманих даних.
22. Техніка застосування очисної клізми.
23. Техніка промивання шлунка.
24. Техніка застосування сифонної клізми.
25. Техніка застосування лікувальної клізми.
26. Катетеризація сечового міхура м'яким катетером.
27. Техніка користування кишеньковим аерозольним інгалятором.
28. Техніка набирання лікарських засобів із ампул, флаконів.
29. Техніка внутрішньошкірних ін'єкцій.
30. Техніка підшкірних ін'єкцій.
31. Користування інсуліновим шприцом. Розрахунок дози інсуліну.
32. Техніка введення олійних розчинів, оброблення інструментарію після ін'єкції.
33. Техніка внутрішньом'язових ін'єкцій.
34. Розведення і розрахунок дози антибіотика.
35. Техніка внутрішньовенного струминного введення лікарських засобів.
36. Техніка взяття крові з вени для лабораторних досліджень.
37. Техніка внутрішньовенного краплинного введення лікарських засобів.
38. Збирання мокротиння для виявлення мікобактерій туберкульозу, бактеріологічного дослідження.
39. Збирання сечі для загального клінічного аналізу.
42. Здійснювати заходи базової підтримки життя.

## РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. В.М.Лісовий «Основи медсестринства», Київ ВСВ «Медицина», 2018 р.

### Нормативна документація МОЗ України щодо санітарно-протиепідемічного режиму в ЗОЗ

1. Наказ МОЗ України від 06.05.2021 **№882** «Про затвердження санітарно-протиепідемічних правил і норм використання ультрафіолетового бактерицидного випромінювання для знезараження повітря та дезінфекції поверхонь в приміщеннях закладів охорони здоров'я та установ/закладів надання соціальних послуг/соціального захисту населення».
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0978-21#Text
2. Наказ МОЗ України від 03.08.2021 **№1614** «Про організацію профілактики інфекцій та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я та установах/закладах надання соціальних послуг/соціального захисту населення».
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-21#Text
3. Наказ МОЗ України від 03.08.2020 **№1777** «Про затвердження Заходів та Засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами».
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1110-20#Text
4. Наказ МОЗ України від 17.03.2015 **№148** «Про затвердження Порядку підтвердження зв'язку зараження ВІЛ-інфекцією з виконанням працівником своїх професійних обов'язків».
http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE26822.html

5. Наказ МОЗ України від від 31.10.2024 **№1827** Про затвердження Державних

санітарних норм та правил «Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів»

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1938-24#Text

6. Наказ МОЗ України від 08.05.2025 **№785** «Про затвердження Державних санітарних норм та правил зі збору, сортування, транспортування, зберігання, дезінфекції та прання білизни в закладах охорони здоров'я ».

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0813-25#n7

7. Наказ МОЗ України від 11.08.2014 **№552 «**Дезінфекція, передстерилізаційне очищення та стерилізація медичних виробів в закладах охорони здоров'я».

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1067-14#Text

8. Наказ МОЗ України від 16 грудня 2024 **№2103** «Про затвердження Порядку проведення екстреної постконтактної профілактики у працівників, які проводять тестування на ВІЛ або надають медичну допомогу людям, які живуть з ВІЛ, або контактують з кров'ю чи біологічними матеріалами людини, забрудненими ними інструментарієм, обладнанням чи предметами».

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2012-24#Text

9. Наказ МОЗ України від 28.03.1994 р. **№38** «Про організацію та проведення заходів по боротьбі з педикульозом».

https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0038282-94#Text

**Нормативна документація МОЗ України щодо облікових форм медичної документації**

1. Наказ МОЗ України від 29 грудня 2000 року **№369** «Про затвердження форм медичної облікової документації, що використовується в стаціонарах і поліклініках (амбулаторіях)» (форма 029/о "Журнал обліку процедур").

https://mozdocs.kiev.ua/forms/f029_0.doc (форма 029/о )

2. Наказ МОЗ України від 29.05.2013 **№435** «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я, які надають амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу населенню, незалежно від підпорядкування та форми власності (форма 003-4/о «Листок лікарських призначень»)».

https://mozdocs.kiev.ua/forms/f003_4_0.doc (форма 003-4/о)

3. Наказ МОЗ України від 4.02.2012 **№110** «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкції щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування» (форми 001/о «Журнал обліку прийому хворих у стаціонар і відмов від госпіталізації», 003/о «Медична карта стаціонарного хворого», 003/6-о «Інформована добровільна згода пацієнта на проведення діагностики, лікування та на проведення операції та знеболення»).

https://mozdocs.kiev.ua/forms/f001_0.doc (форма 001/о)

http://endoscopy.com.ua/assets/files/dodatku.pdf (форма 003/о + форма 003-6/о)

4. Наказ МОЗ України від 10.01.2006 **№1** «Про затвердження форм первинної облікової документації з інфекційної, дермато-венерологічної, онкологічної захворюваності та Інструкції щодо їх заповнення» (форма 058/о «Екстрене повідомлення про інфекційне захворювання, харчове, гостре професійне отруєння, незвичайну реакцію на щеплення»).

https://phc.org.ua/sites/default/files/uploads/files/dodatok4.docx (форма 058/о)

5. Наказ МОЗ України від 26 липня 1999 року **№184** «Про затвердження форм облікової статистичної документації, що використовується в стаціонарах лікувально-профілактичних закладів» (форма 004/о "Температурний листок").
https://mozdocs.kiev.ua/forms/f004_0.doc (форма 004/о )

**Нормативна документація МОЗ України щодо спостереження і догляду за пацієнтами**

1. Наказ МОЗ України від 05.06.2019 **№1269** «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги».
https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1269282-19#Text
2. Наказ МОЗ України від 29.10.2013 р. **№931** «Про удосконалення організації лікувального харчування та роботи дієтологічної системи в Україні».
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2205-13#Text
3. Наказ МОЗ України від від 12.09.2024 **№ 1581** "Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної та спеціалізованої медичної допомоги «Гіпертонічна хвороба (артеріальна гіпертензія)»"
https://surl.lt/pkbsex
4. Настанова **00292**. Профілактика і лікування пролежнів
https://guidelines.moz.gov.ua/documents
https://guidelines.moz.gov.ua/documents/3176

**Нормативна документація МОЗ України щодо обліку лікарських засобів у закладах охорони здоров'я**

1. Наказ від 07.08.2015 р. **№ 494** «Про деякі питання придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я».
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1028-15#Text
2. Наказ від 09.09.2014 **№635** «Про затвердження Методичних рекомендацій ведення обліку лікарських засобів та медичних виробів у закладах охорони здоров'я».
https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635282-14#Text
3. Наказ МОЗ України від 19.07.2005 **№360** «Про затвердження Правил виписування рецептів та вимог-замовлень на лікарські засоби».
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-05#Text
4. Наказ МОЗ України від 16.12.2003 р. **№584** «Про затвердження правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах».
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0275-04#Text
5. Наказ МОЗ України від 16.03.1993 р. **№44** «Про організацію зберігання в аптечних закладах різних груп лікарських засобів та виробів медичного призначення».
https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0044282-93#Text